



มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0102232 นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการประกอบการชุมชน

(Innovations for Community Enterprise Development)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2568

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0102232 นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการประกอบการชุมชน

3(2-2-5)

Innovations for Community Enterprise Development

บูรพวิชา : ไม่มี

ควบคู่ : ไม่มี

ความหมาย หลักการ แนวคิด และประเภทของนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการประกอบการชุมชน ความสำคัญของนวัตกรรมต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ลักษณะของนวัตกรรม จริยธรรมสำหรับนวัตกรรม และทักษะของนวัตกรรม โดยเน้นทักษะการคิดเชิงออกแบบ การพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้กลุ่มเป้าหมายและตอบสนองต่อแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว โดยวิเคราะห์กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ

Definitions, principles, concepts, and categories of innovation for community based enterprises. The significance of innovation in creating a competitive advantage for businesses, fundamental knowledge of intellectual property, characteristics of innovators, ethics of innovation and innovator skills, with a focus on design thinking skills, development of innovations that meet the needs of target consumers and response to the concepts of the bioeconomy, circular economy, and green economy by analyzing case study and practicing

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☐ วิชาเอกบังคับ
- ☒ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

ดร.โอริสา ชุมพงศ์

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

2568/ภาคการศึกษาปลาย/ นิสิตการบริหารและพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 3

5. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

1 พฤศจิกายน 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดสำหรับการประกอบการชุมชน

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หาแนวทาง รูปแบบ และกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดได้

1.3 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะด้านการตลาด มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบการชุมชนได้

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course-level Learning Outcomes: CLOs)

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาสามารถ

2.1 CLO1 อธิบายความหมาย หลักการ แนวคิด และประเภทของนวัตกรรมเพื่อการประกอบการชุมชน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาได้

2.2 CLO2 วิเคราะห์ความสำคัญของนวัตกรรมต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม

2.3 CLO3 มีทักษะของนวัตกรรม โดยเน้นทักษะการคิดเชิงออกแบบ การพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้กลุ่มเป้าหมายและตอบสนองต่อแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ได้อย่างเหมาะสม

2.4 CLO4 แสดงออกถึงความเป็นนวัตกรรมและจริยธรรมสำหรับนวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม

3. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยกับสถานการณ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สนองต่อตลาดแรงงานด้านการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเรื่องการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีองค์กร การพัฒนาการบริหารขององค์กรชุมชน และสถาบันทางสังคม

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
30	30	75

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนอย่างน้อย 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ณ ห้องพักอาจารย์ อาคาร 13 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา และผ่านช่องทาง Email และ โทรศัพท์ โดยผ่านการนัดหมายอาจารย์ผู้สอนล่วงหน้า

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน : สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	แนะนำรายวิชาการเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล เอกสาร/ตำรา แนะนำแนวทางการศึกษาเพื่อให้ บรรลุความมุ่งหมายของรายวิชา	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - วิดีทัศน์ - แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
2	บทที่ 1 ความหมาย หลักการ และ แนวคิดของนวัตกรรมเพื่อการ ประกอบการชุมชน	1	2	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint	ดร.โอริสา ชุมพงศ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน : สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- ความหมายของนวัตกรรมและการประกอบการชุมชน - หลักการและกระบวนการของนวัตกรรม (Innovation Process) - ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมกับการพัฒนาชุมชน (CLO1: ความเข้าใจแนวคิดและหลักการของนวัตกรรมชุมชน)			- TSU MOOC/ วิดิทัศน์ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	
3-4	บทที่ 2 ประเภทของนวัตกรรมและความสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขัน - ประเภทของนวัตกรรม (Product, Process, Marketing, Organizational, Social Innovation) - นวัตกรรมกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) - การพัฒนาธุรกิจชุมชนด้วยนวัตกรรม (Innovation-Driven Community Enterprise) - กรณีศึกษานวัตกรรมชุมชนที่ประสบความสำเร็จ (CLO2: วิเคราะห์ความสำคัญของนวัตกรรมต่อการพัฒนาและการแข่งขันทางธุรกิจ)	2	4	- TSU MOOC/ วิดิทัศน์ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น - วิเคราะห์กรณีศึกษา	
5	บทที่ 3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property for Innovation)	1	2	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint	ดร. โอริสา ชุมพงศ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน : สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- ความหมายและประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา - สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) - การคุ้มครองนวัตกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่น - กรณีศึกษาทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนไทย (CLO1: เข้าใจพื้นฐานของทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองผลงานนวัตกรรม)			- TSU MOOC/ วิดิทัศน์ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น - วิเคราะห์กรณีศึกษา	
6-7	บทที่ 4 ลักษณะ จริยธรรม และทักษะของนวัตกรรม - ลักษณะของนวัตกรรม (Innovator Traits) - จริยธรรมและความรับผิดชอบต่องานของนวัตกรรม - บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน - พัฒนาทักษะ Soft Skills ของนวัตกรรมยุคใหม่ (CLO4: แสดงออกถึงความเป็นนวัตกรรมที่มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม)	2	4	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC/ วิดิทัศน์	ดร.โอริสา ชุมพวงส์
8	บทที่ 5: การวิเคราะห์บริบทและศักยภาพของชุมชน (Community Analysis & Opportunity Identification)	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC	ดร.โอริสา ชุมพวงส์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน : สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- การวิเคราะห์ทุนทางสังคม ทุนทรัพยากร และทุนวัฒนธรรม - เครื่องมือวิเคราะห์ชุมชน (Empathy Map) - การระบุปัญหาและโอกาสในการสร้างนวัตกรรม (CLO2–CLO3: วิเคราะห์และออกแบบโมเดลธุรกิจนวัตกรรมชุมชนได้)			- วิดีทัศน์ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	
9	สอบกลางภาค				
10-11	บทที่ 6 การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อชุมชน - กระบวนการคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน - การทำความเข้าใจผู้ใช้กลุ่มเป้าหมาย (Target Users) - การสร้างต้นแบบนวัตกรรม (Prototyping) Workshop: การออกแบบนวัตกรรมจากปัญหาชุมชนจริง (CLO3: พัฒนาทักษะการคิดเชิงออกแบบและการสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ผู้ใช้)	2	4	- มคอ.3 - การบรรยาย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - วิดีทัศน์ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น - Workshop	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
12-13	บทที่ 7 การพัฒนาโมเดลธุรกิจชุมชน (Community Business Model Development)	2	4	- มคอ.3 - การบรรยาย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC	ดร.โอริสา ชุมพงศ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน : สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- การใช้ Business Model Canvas (BMC) และ Value Proposition Canvas - การวางแผนการตลาดเพื่อชุมชน การสร้างห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ของสินค้าหรือบริการชุมชน (CLO2-CLO3: วิเคราะห์และออกแบบโมเดลธุรกิจนวัตกรรมชุมชนได้)			- วิดีทัศน์ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	
14-15	บทที่ 8 นวัตกรรมชุมชนกับแนวคิดเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) - ความหมายและหลักการของ BCG Economy - การบูรณาการนวัตกรรมกับทรัพยากรชีวภาพและสิ่งแวดล้อม - การออกแบบนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (CLO3: พัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจ BCG)	2	4	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC/ วิดีทัศน์	ดร.โอริสา ชุมพวงค์
16	การนำเสนอผลงานนวัตกรรมชุมชน (Innovation Pitching & Reflection) - การสื่อสารและการนำเสนอผลงานนวัตกรรม (Pitching Techniques) - การตอบคำถามและสะท้อนผลการเรียนรู้ (Q&A & Reflection)	1	2	- อภิปราย - การนำเสนอ / วิจารณ์โครงการกลุ่ม	ดร.โอริสา ชุมพวงค์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน : สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- การสรุปทบทวนจากการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ - การประเมินผลงานนวัตกรรมเพื่อการประกอบการชุมชน (CLO3–CLO4: แสดงทักษะการนำเสนอ การสื่อสาร และจริยธรรมของนวัตกรรม)				
17	สอบปลายภาค				
18					
รวมชั่วโมงตลอดภาคการศึกษา		45	0		

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา ตลอดจนใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☒ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☐ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☒ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☒ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- ☐ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☒ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☐ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	คะแนน
1.	- การตรงต่อเวลาของนิสิตในการเข้าเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การเข้าร่วมกิจกรรม - ความมีวินัยและความพร้อมเพียงของนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน - ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	สังเกตการมีส่วนร่วมและพฤติกรรมในชั้นเรียน	1-16	10
2.	- ความสามารถด้านการคิดของของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของนิสิต	การทดสอบย่อยและงานเดี่ยว	3-13	10
3.	- ความสามารถด้านการคิดของของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของนิสิต	สอบระหว่างภาค	9	20
4.	- ความสามารถด้านการคิดของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจ - การทำงานวิจัยและการนำเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการนำความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องของนวัตกรรม	งานกลุ่มและการนำเสนอโครงการ	14-16	30

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สปีดที่ ประเมิน	คะแนน
	ต่อการพัฒนาความสามารถในการ แข่งขันทางธุรกิจได้อย่าง เหมาะสม			
5.		สอบปลายภาค	17-18	30
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

ภาษาต่างประเทศ

Harrison, D., Klein, J. L., & Browne, P. L. (2010). Social innovation, social enterprise and services. In The handbook of innovation and services. Edward Elgar Publishing.

Picciotti, A. (2017). Towards sustainability: The innovation paths of social enterprise. Annals of Public and Cooperative Economics, 88(2), 233-256.

Stott, N., Fava, M., & Slawinski, N. (2019). Community social innovation: Taking a long view on community enterprise. In Handbook of Inclusive Innovation (pp. 145-166). Edward Elgar Publishing.

Thetlek, R., Shaengchart, Y., Kraivanit, T., Jangjarat, K., Limna, P., & Moolngearn, P. (2024). Innovation management and impact on social economy: a perspective of community enterprise in a developing country, 264-276.